

УДК 517.5

М. А. Веремій¹, М. В. Гаєвський²¹(Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк)²(Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Кропивницький)¹ koliaveremii@gmail.com

Швидкість збіжності групи φ -відхилень на класі аналітичних функцій H_∞^ψ

Присвячено 70-річчю професора Юрія Борисовича Зелінського

Отримано оцінки збіжності груп φ -відхилень та φ -середніх для λ -методів підсумовування рядів Тейлора функцій з класу H_∞^ψ , де послідовність ψ задовольняє умови Сідона–Теляковського.

We obtain estimates of convergence for groups φ -deviations and φ -averages of λ -methods to Taylor's series summation of functions from the class H_∞^ψ , where the sequence ψ satisfies conditions of the Sidon–Telyakovskii.

Нехай $D = \{z \in \mathbb{C} : |z| < 1\}$, $T = \{z \in \mathbb{C} : |z| = 1\}$;

$$f(z) = \sum_{k=0}^{\infty} a_k z^k, z \in D, \quad (1)$$

є розкладом у ряд Тейлора–Маклорена аналітичної у крузі D функції $f(z)$; $S_n(f, z) = \sum_{k=0}^n a_k z^k, z \in D$, є частинною сумою ряду Тейлора функції f .

Через H_∞ позначимо простір аналітичних в одиничному крузі функцій з нормою: $\|f\| = \|f\|_{H_\infty} = \|f\|_\infty = \sup_{z \in D} |f(z)| < \infty$.

Нехай P_n — множина алгебраїчних многочленів степеня не вище n ; $E_n(f) := E_n(f)_\infty = \inf_{p_n \in P_n} \|f(z) - p_n(z)\|_\infty$ — найкраще наближення аналітичної функції алгебраїчними многочленами порядку не вище n , $\rho_n(f, z) := f(z) - S_n(f, z)$.

Означимо клас функцій H_∞^ψ . Розглянемо послідовність комплексних чисел $\psi = \{\psi(k)\}_{k=0}^\infty$ таку, що $|\psi(k)| \neq 0$, $k \in \mathbb{N} := \{1, 2, \dots\}$ і $\lim_{k \rightarrow \infty} \psi(k) = 0$. Очевидно, що для функції $f \in H_\infty$ з рядом Тейлора (1), сума ряду $f^\psi = \sum_{k=1}^\infty \frac{1}{\psi(k)} a_k z^k$, $z \in D$, є аналітичною функцією і $\|f^\psi\| \leq 1$. Тоді $H_\infty^\psi := \{f \in H_\infty : \|f^\psi\| \leq 1\}$.

Позначимо через Φ множину неспадних і неперервних на $(0, \infty)$ функцій φ таких, що $\varphi(0) = 0$, $\varphi(u) > 0$, $\varphi(u) \leq e^{bu}$, при деякому $b > 0$ та для $u \in [0, 1]$ справджується нерівність $\varphi(2u) \leq a\varphi(u)$, де число $a = a(\varphi) > 0$. Природними елементами множини Φ є, наприклад, $\varphi(u) = u^p$, $p > 0$, $\varphi(u) = e^u - 1$.

В даній роботі досліджуються такі величини

$$H_n^\varphi(f; z) = \frac{1}{n} \sum_{k=n}^{2n-1} \varphi(|\rho_k(f; z)|), \quad (2)$$

$$H_n^\varphi(f; \lambda; z) = \sum_{k=n}^\infty \lambda_k \varphi(|\rho_k(f; z)|), \quad (3)$$

де $\varphi \in \Phi$, а $\lambda = \{\lambda_k\}$ — задана послідовність додатних чисел.

Зазначимо, що величини типу (2), коли $\varphi(u) = u$, у просторі неперервних функцій вперше були розглянуті у роботі угорських математиків Г. Алексіча та Д. Краліка [1]. Згодом почали досліджувати функціонали типу (3). Дослідження наведених функціоналів відіграє провідну роль у теорії сильного підсумовування рядів (див. бібліографію та результати в [2]).

Множина функцій Φ вперше була введена В. Тотіком [3], а саме для величини (2) ним встановлено таке твердження [4]:

Теорема А. Для довільної 2π -періодичної неперервної функції f , $x \in [-\pi, \pi]$, нерівність

$$H_n^\varphi(f; z) \leq K\varphi(E_n(f))$$

виконується тоді і тільки тоді, коли існує така стала A , що

$$\varphi(t) \leq e^{At}, \quad t \in (0, \infty), \quad \text{та} \quad \varphi(2t) \leq A\varphi(t), \quad t \in (0, 1).$$

Зараз і далі, під символом K будемо розуміти деякі абсолютні сталі, можливо, неоднакові у різних формулах.

Зокрема, на множині функцій H_∞^ψ при різних умовах на послідовність ψ величини (2) та (3) досліджувалися у роботах [5, 6].

Кажуть, що послідовність γ_k є квазіопуклою, якщо $\sum_{k=0}^{\infty} (k+1)|\Delta^2\gamma_k| < \infty$, $\Delta^2\gamma_k := \gamma_k - 2\gamma_{k+1} + \gamma_{k+2}$, при кожному $k \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. В [6] отримано такі твердження для квазіопуклих послідовностей ψ :

Теорема В. *Нехай $\varphi \in \Phi$, $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\{\psi_i(k)\}$, $i = 1, 2$, є квазіопуклими, спадними до нуля послідовностями. Тоді для довільної функції $f \in H_\infty^\psi$ та будь-якого $n \in \mathbb{N}$ справджується нерівність*

$$H_n^\varphi(f; z) \leq K\varphi(R_n(\psi)E_n(f^\psi)),$$

де $R_n(\psi) = \sum_{k=n+1}^{\infty} (k+1)|\Delta^2\psi(k)|$, $K = K(\varphi)$ — деяка величина, рівномірно обмежена за n , z та f .

Теорема С. *Нехай $\varphi \in \Phi$, $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\{\psi_i(k)\}$, $i = 1, 2$, є квазіопуклими, спадними до нуля послідовностями, $\lambda = \{\lambda_k\}$ — незростаюча послідовність додатних чисел. Тоді для довільної функції $f \in H_\infty^\psi$ та будь-якого $n \in \mathbb{N}$ справджується нерівність*

$$H_n^\varphi(f; \lambda; z) \leq K \left(n\lambda_n\varphi(R_n(\psi)E_n(f^\psi)) + \sum_{k=n}^{\infty} \lambda_k\varphi(R_k(\psi)E_k(f^\psi)) \right),$$

де $K = K(\varphi)$ — деяка величина, рівномірно обмежена за n , z та f .

Метою даної роботи є послаблення умов на послідовність ψ , а саме: будемо вважати, що вона задовольняє умови Сідона–Теляковського [7].

Кажуть, що послідовність ψ задовольняє умови Сідона–Теляковського, якщо виконуються наступні умови:

1. $\lim_{k \rightarrow \infty} \psi(k) = 0$;
2. існують числа A_k , $k \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, такі, що послідовність A_k монотонно спадає до нуля, $\sum_{k=0}^{\infty} A_k < \infty$ та $|\Delta\psi(k)| := |\psi(k) - \psi(k+1)| \leq A_k$.

Зокрема, у якості A_k можна взяти $A_k := \sup_{m \geq k} |\Delta\psi(m)|$ (див. [7]).

Розглянемо допоміжну лему, яка буде широко використовуватися надалі.

Лема 1. *Нехай послідовність комплексних чисел $\{\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)\}$, де $\psi_1(k)$ та $\psi_2(k)$ задовольняють умови Сідона-Теляковського та $k_j, j = 1, \dots, r$, — деяка підпослідовність натуральних чисел таких, що $n < k_1 \dots < k_j < k_{j+1} \leq \dots < 2n - 1$, $1 \leq j \leq r \leq n$. Тоді для довільної функції $f \in H_\infty^\psi$ та будь-якого $0 < p < \infty$ справедлива нерівність*

$$\begin{aligned} h_{n,r}^p(f, z) &:= \sup_{z \in D} \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r |\rho_{k_j}(f; z)|^p \right)^{\frac{1}{p}} \leq \\ &\leq KV_n(\psi) E_n(f^\psi) \left(\ln \frac{2n}{r} + K_p \right), \end{aligned}$$

де $V_n(\psi) = \sum_{k=n}^\infty A_k$, K_p — деяка стала, що залежить лише від p .

Доведення. Розглянемо спочатку випадок $p \geq 2$. Позначимо $\Delta_n(f, \theta, t) := \Delta_n(f^\psi, p_n, \theta, t) = f^\psi(e^{i(t+\theta)}) - p_n(e^{i(t+\theta)})$, де $p_n(e^{i\theta})$ — поліном найкращого наближення порядку не вище n функції $f^\psi(e^{i\theta})$.

Оскільки функція $h_{n,r}^p(f, z)$ є субгармонічною, тому за принципом максимуму модуля [8, с. 39] вона прийматиме максимальне значення на колі T . В силу можливості зображення функції $f \in H_\infty^\psi$ у вигляді згортки [9, с. 210], можемо записати

$$\begin{aligned} h_{n,r}^p(f, z) &= \sup_{z \in D} \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r |\rho_{k_j}(f; z)|^p \right)^{\frac{1}{p}} = \\ &= \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Delta_n(f, \theta, t) \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \psi(\nu) \cos \nu t dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}}. \end{aligned}$$

Застосувавши до суми під знаком інтегралу перетворення Абеля та використавши нерівності, $|a + b|^p \leq 2^p(|a|^p + |b|^p)$, $p \geq 1$ та $|a + b|^p \leq (|a|^p + |b|^p)$, $p \leq 1$, отримаємо

$$h_{n,r}^p(f, z) = \sup_{z \in D} \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r |\rho_{k_j}(f; z)|^p \right)^{\frac{1}{p}} =$$

$$\begin{aligned}
&= \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Delta_n(f, \theta, t) \times \right. \right. \\
&\quad \left. \left. \times \left(\sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) - \psi(k_j+1) D_{k_j}(t) \right) dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}} \leq \\
&\leq K \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{\psi(k_j+1)}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Delta_n(f, \theta, t) D_{k_j}(t) dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}} + \\
&+ K \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Delta_n(f, \theta, t) \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}} := \\
&\quad := K(I_1 + I_2),
\end{aligned}$$

де $D_k(t)$ — ядро Діріхле.

Враховуючи, що для ядра Діріхле

$$D_k(t) = \frac{\sin(k + \frac{1}{2})t}{2 \sin \frac{t}{2}} = \cos \frac{t}{2} \frac{\sin kt}{2 \sin \frac{t}{2}} + \frac{\cos kt}{2}$$

справедлива нерівність

$$|D_k(t)| \leq \begin{cases} k + \frac{1}{2}, & \text{коли } |t| \leq \frac{\pi}{k}, \\ \frac{\pi}{|t|}, & \text{коли } \frac{\pi}{k} < |t| \leq \pi, \end{cases}$$

величину I_1 оцінюємо наступним чином:

$$\begin{aligned}
I_1 &:= K \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{\psi(k_j+1)}{\pi} \times \right. \right. \\
&\quad \left. \left. \times \left\{ \int_{|t| \leq \pi/k_j} + \int_{\pi/k_j < |t| \leq \pi/r} + \int_{\pi/r \leq |t| \leq \pi} \right\} \Delta_n(f, \theta, t) D_{k_j}(t) dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}} \leq \\
&\leq K \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r |\psi(k_j+1)|^p E_n^p(f^\psi) \right)^{\frac{1}{p}} +
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& +K\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r|\psi(k_j+1)|^p E_n^p(f^\psi)\int_{\pi/k_j < |t| \leq \pi/r} \frac{dt}{|t|^p}\right)^{\frac{1}{p}} + \\
& +K\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r\left|\frac{\psi(k_j+1)}{\pi}\int_{\pi/r \leq |t| \leq \pi} \Delta_n(f, \theta, t)\left(\cos\frac{t}{2}\frac{\sin kt}{2\sin\frac{t}{2}}+\frac{\cos kt}{2}\right)dt\right|^p\right)^{\frac{1}{p}} \leq \\
& \leq K\left(\max_{n \leq k \leq 2n}|\psi(k)|E_n(f^\psi)+\max_{n \leq k \leq 2n}|\psi(k)|E_n(f^\psi)\ln\frac{2n}{r}\right)+ \\
& +K\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r\left|\frac{\psi(k_j+1)}{\pi}\int_{\pi/r \leq |t| \leq \pi} \cos\frac{t}{2}\frac{\Delta_n(f, \theta, t)}{2\sin\frac{t}{2}}\sin k_j t dt\right|^p\right)^{\frac{1}{p}}.
\end{aligned}$$

Для оцінки останнього інтегралу розглянемо функцію

$$\varphi_n(t) = \begin{cases} \frac{\Delta_n(f, \theta, t)}{2\sin\frac{t}{2}}\cos\frac{t}{2}, & \text{коли } \frac{\pi}{r} \leq |t| \leq \pi, \\ 0, & \text{в іншому випадку,} \end{cases}$$

тоді через $\alpha_k = \alpha_k(\varphi)$ позначимо синус-коефіцієнти. Використовуючи теорему Хаусдорфа-Юнга [10, с. 211], отримуємо

$$\begin{aligned}
& \text{vraisup}_\theta\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r\left|\frac{\psi(k_j+1)}{\pi}\int_{\pi/r \leq |t| \leq \pi} \cos\frac{t}{2}\frac{\Delta_n(f, \theta, t)}{2\sin\frac{t}{2}}\sin k_j t dt\right|^p\right)^{\frac{1}{p}} = \\
& = \text{vraisup}_\theta\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r|\psi(k_j+1)\alpha_{k_j}|^p\right)^{\frac{1}{p}} \leq \\
& \leq \max_{n \leq k \leq 2n}|\psi(k)|\text{vraisup}_\theta\left(\frac{1}{r}\sum_{j=1}^r|\alpha_{k_j}|^p\right)^{\frac{1}{p}} \leq \\
& \leq K\left(\frac{1}{r}\right)^{\frac{1}{p}}\max_{n \leq k \leq 2n}|\psi(k)|\text{vraisup}_\theta\|\varphi\|_q,
\end{aligned}$$

де $\|\varphi\|_q = \left(\int_{-\pi}^{\pi}|\varphi(t)|^q dt\right)^{\frac{1}{q}}$, $\frac{1}{q} + \frac{1}{p} = 1$.

Отже,

$$\text{vraisup}_\theta\|\varphi\|_q = \text{vraisup}_\theta\left(\int_{\frac{\pi}{r} < |t| \leq \pi} \left|\frac{\Delta_n(f, \theta, t)}{2\sin\frac{t}{2}}\cos\frac{t}{2}\right|^q dt\right)^{\frac{1}{q}} \leq$$

$$\leq K_p E_n(f^\psi) \left(\int_{\frac{\pi}{r}}^{\pi} \frac{dt}{t^q} \right)^{\frac{1}{q}} = K_p r^{\frac{q-1}{q}} E_n(f^\psi).$$

Остаточню маємо таку оцінку величини I_1 :

$$I_1 \leq K \max_{n \leq k \leq 2n} |\psi(k)| E_n(f^\psi) \left(\ln \frac{2n}{r} + K_p \right).$$

Перейдемо до оцінювання величини I_2 :

$$\begin{aligned} I_2 &:= \text{vraisup}_\theta \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left| \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \Delta_n(f, \theta, t) \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) dt \right|^p \right)^{\frac{1}{p}} \leq \\ &\leq E_n(f^\psi) \left(\frac{1}{r} \sum_{j=1}^r \left(\frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \left| \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) \right| dt \right)^p \right)^{\frac{1}{p}}. \end{aligned}$$

Оцінюємо інтеграл під знаком суми за схемою роботи [7]:

$$\int_{-\pi}^{\pi} \left| \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) \right| dt = \int_{-\pi}^{\pi} \left| \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} A_\nu \frac{\Delta\psi(\nu)}{A_\nu} D_\nu(t) \right| dt.$$

Покладемо

$$\Sigma_\nu := \sum_{l=0}^{\nu} \frac{\Delta\psi(l)}{A_l} D_l(t)$$

і виконаємо перетворення Абеля в сумі під інтегралом:
 $\sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} A_\nu \frac{\Delta\psi(\nu)}{A_\nu} D_\nu(t) = \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} A_\nu (\Sigma_\nu - \Sigma_{\nu-1}) = \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} A_\nu \Sigma_\nu - \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} A_{\nu+1} \Sigma_\nu = \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} (A_\nu - A_{\nu+1}) \Sigma_\nu - A_{k_j+1} \Sigma_{k_j}.$

Використавши Лему 1 з [7], отримаємо

$$\begin{aligned} \int_{-\pi}^{\pi} \left| \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} \Delta\psi(\nu) D_\nu(t) \right| dt &= \int_{-\pi}^{\pi} \left| \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} (A_\nu - A_{\nu+1}) \Sigma_\nu - A_{k_j+1} \Sigma_{k_j} \right| dt \leq \\ &\leq K \sum_{\nu=k_j+1}^{\infty} (\nu+1)(A_\nu - A_{\nu+1}) + (k_j+1)A_{k_j+1} \leq K(V_n(\psi) + nA_n), \end{aligned}$$

звідки: $I_2 \leq K(V_n(\psi) + nA_n)E_n(f^\psi)$.

Остаточно з використанням нерівності

$$\psi(n) = \left| \sum_{\nu=n}^{\infty} \Delta\psi(\nu) \right| \leq \sum_{\nu=n}^{\infty} |\Delta\psi(\nu)| \leq V_n(\psi),$$

отримуємо

$$h_{n,r}^p(f, z) = K(V_n(\psi) + nA_n)E_n(f^\psi) \left(\ln \frac{2n}{r} + K_p \right).$$

Твердження леми у випадку $0 < p < 2$ слідує з доведеного, для цього слід використати наслідок з нерівності Гельдера [11, с. 41], тобто $\left(\frac{1}{n} \sum_{k=n}^{2n-1} |\rho_k(f; x)|^p \right)^{\frac{1}{p}} \leq \left(\frac{1}{n} \sum_{k=n}^{2n-1} |\rho_k(f; x)|^s \right)^{\frac{1}{s}}$, $0 < p \leq s$.

Лема доведена.

Перейдемо тепер до формування основних результатів.

Теорема 1. *Нехай $\varphi \in \Phi$, $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\psi_i(k)$, $i = 1, 2$ задовольняють умови Сідона–Теляковського. Тоді для довільної функції $f \in H_\infty^\psi$ та будь-якого $n \in \mathbb{N}$ справджується нерівність*

$$H_n^\varphi(f; z) \leq K\varphi((V_n(\psi) + nA_n)E_n(f^\psi)),$$

де $K = K(\varphi)$ – деяка величина рівномірно обмежена по n, z та f .

Теорема 2. *Нехай $\varphi \in \Phi$, $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\psi_i(k)$, $i = 1, 2$, задовольняють умови Сідона–Теляковського, $\{\lambda_k\}_{k=1}^\infty$ – незростаюча послідовність додатних чисел. Тоді для довільної функції $f \in H_\infty^\psi$ та будь-якого $n \in \mathbb{N}$ справджується нерівність*

$$H_n^\varphi(f; \lambda; z) \leq K \left(n\lambda_n\varphi((V_n(\psi) + nA_n)(\psi)E_n(f^\psi)) + \sum_{k=n}^{\infty} \lambda_k\varphi((V_k(\psi) + kA_k)E_k(f^\psi)) \right),$$

де $K = K(\varphi)$ – деяка рівномірно обмежена величина за n, z та f .

Доведення теорем 1 та 2 повністю співпадає із схемою доведення аналогічних результатів роботи [6].

Наслідок 1. *Нехай $f \in H_\infty^\psi$ та $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\psi_i(k)$, $i = 1, 2$, задовольняють умови Сідона–Теляковського, тоді має місце співвідношення*

$$\sum_{k=0}^n |\rho_k(f; z)|^p \leq K_p \sum_{k=0}^n E_k^p(f^\psi).$$

Наслідок 2. Нехай $f \in H_\infty^\psi$ та $\psi(k) = \psi_1(k) + i\psi_2(k)$, причому $\psi_i(k)$, $i = 1, 2$, задовольняють умови Сідона–Теляковського, тоді має місце співвідношення

$$E_{2n}(f) \leq K(V_n(\psi) + nA_n)E_n(f^\psi).$$

Література

- [1] Alexits G., Kralik D. Über die Approximation mit starken de la Vallée-Poussinschen Mitteln // Acta Math. Hungar. — 1965. — **16**, № 1-2. — P. 43–49.
- [2] Ласурия Р. А. Сильная суммируемость рядов Фурье и аппроксимация функций — Сухум: АГУ, 2010. — 260 с.
- [3] Totik V. On the strong approximation of Fourier series // Acta Math. Acad. Sci. Hungar. — 1980. — **35**, № 1-2. — P. 151–172.
- [4] Totik V. Notes on Fourier series: strong approximation // J. of Approx. Theory. — 1985. — **43**, № 2. — P. 105–111.
- [5] Ласурия Р. А. Оценки группы φ -отклонений и сильная суммируемость рядов Тейлора функций классов $A^\psi H_\infty(D)$ // Мат. заметки. — 2008. — **83**, № 5. — С. 696–704.
- [6] Гаєвський М. В., Задерей П. В. Оцінки групи φ -відхилень аналітичних функцій // Зб. праць Ін-ту математики НАН України /Теорія наближення функцій та суміжні питання/. — К.: Ін-т математики НАН України, 2015. — **12**, №4. — С. 156–166.
- [7] Теляковский С. А. Об одном достаточном условии Сидона интегрируемости тригонометрических рядов // Матем. заметки. — 1973. — **14**, № 3. — С. 317–328.
- [8] Привалов И. И. Субгармонические функции. — М.: ОНТИ, 1937. — 201 с.
- [9] Савчук В. В., Савчук М. В., Чайченко С. О. Наближення аналітичних функцій сумами Валле Пуссена // Мат. студії. — 2010. — **34**, № 2. — С. 207–219.
- [10] Бари Н. К. Тригонометрические ряды. — М.: ФМЛ, 1961. — 936 с.
- [11] Харди Г., Литтлвуд Д., Поля Г. Неравенства. — М.: ИЛ, 1948. — 456 с.